

SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI

W

ZESPOLE SZKÓŁ ZAWODOWYCH W GIŻYCKU

NA LATA 2016 – 2020

Giżycko 2016

PODSTAWA PRAWNA

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dn. 26.02.2002 w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2002 nr 51 poz. 458)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dn. 31.01.2002 (§ 2, ust. 1, pkt 1)zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół
- Ustawa z dn. 26.10.1982 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- Ustawa z dn. 09.11.1995 o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych oraz ustawa o zmianie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych z dnia 8 kwietnia 2010 r. oraz ustawy Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. Nr 81, poz .529 z dnia 8 kwietnia 2010 r.
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r - Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz.145) oraz ustawa o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 15 kwietnia 2011 r. (Dz. U. Nr 105, poz. 614 z dnia 24 maja 2011 r.)
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty z późniejszymi zmianami
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z dnia 20 października 1994 r.) oraz ustawa o zmianie ustawy z dnia 3 grudnia 2010 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z dnia 10 stycznia 2011 r.)
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej.

- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka.
- Konwencja o Prawach Dziecka (Dz. U. 1991/120/526, 2000/2/11)

SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI JAKO ODPOWIEDŹ NA REALNE PROBLEMY WYSTĘPUJĄCE W ZESPOLE SZKÓŁ ZAWODOWYCH

Wychowanie jest stałym procesem doskonalenia się i rozwoju wychowanka. Rola jaką spełniają wychowawcy polega na tworzeniu warunków, które ten rozwój stymulują. Działania wychowawcze jakie podejmują nauczyciele ZSZ mają na celu umożliwienie pełnego rozwoju osobowego ucznia. Zadania z tego obszaru zostały zawarte m.in. w Programie Wychowawczym Szkoły.

Otoczająca nas rzeczywistość stwarza warunki do wszechstronnego rozwoju, ale niesie także ze sobą różnego rodzaju zagrożenia dla zdrowia fizycznego, psychicznego i życia społecznego. Bardzo ważną rolę w odniesieniu do zagrożeń ma do spełnienia profilaktyka. Jej zadaniem jest chronić ucznia przed zagrożeniami lub reagować na zagrożenia już istniejące.

Profilaktyka to wzmacnianie czynników chroniących oraz oddziaływanie na czynniki ryzyka poprzez ich eliminowanie lub redukcję.

Ten program jest odpowiedzią na problemy występujące w środowisku. Diagnoza sytuacji wychowawczej została dokonana w oparciu o ankiety, obserwację, rozmowy indywidualne oraz analizę dokumentów np. analizę uwag w dziennikach.

Uzyskane dane z ewaluacji Programu wychowawczego i Szkolnego programu Profilaktyki na lata 2011 – 2016 wskazują, że najczęściej spotykane zachowania negatywne wśród uczniów naszej szkoły występujące na jej terenie i poza nim to:

- niska frekwencja
- palenie tytoniu
- wulgaryzmy, agresja słowna i fizyczna
- picie alkoholu
- używanie środków psychoaktywnych

Młodzież podejmuje zachowania dysfunkcyjne głównie z powodu następujących przyczyn:

- sytuacyjnej presji otoczenia
- różnorodnych stresów

- braków w zakresie umiejętności

W związku z powyższą sytuacją opracowany Szkolny Program Profilaktyki będzie stanowił pomoc w rozwiązywaniu zaistniałych problemów. W swoich działaniach nauczyciele i pedagog szkolny będą przekazywać wiedzę i dążyć do rozwijania umiejętności społecznych i psychologicznych. Dzięki różnorodnym formom pracy podejmowanym indywidualnie lub wspólnie ze specjalistami będą dążyć do tego, by uchronić młodych ludzi przed wieloma pułapkami współczesnego świata.

Szkolny Program Profilaktyki składa się z następujących działów:

Bezpieczeństwo na terenie szkoły

Promocja zdrowia

Profilaktyka uzależnień

Każdy dział zawiera cele ogólne i szczegółowe oraz zadania do realizacji i oczekiwane efekty.

Szkolny Program Profilaktyki realizowany będzie poprzez:

- Tematykę zajęć z wychowawcą;
- Lekcje w ramach poszczególnych przedmiotów ogólnokształcących i zawodowych
- Spotkania edukacyjno – profilaktyczne
- Prelekcje
- Warsztaty
- Systematyczne reagowanie stosownie do sytuacji
- Rozmowy indywidualne i grupowe
- Imprezy szkolne
- Zajęcia rozwijające zainteresowania i zajęcia dydaktyczno - wyrównawcze

I. CEL SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI

Cel ogólny

Ograniczanie i eliminowanie wpływu negatywnych czynników na organizm i zachowanie młodzieży.

Cele szczegółowe

1. Kształtowanie i rozwijanie umiejętności społecznych:
  - budowania samooceny
  - wyznaczania celów życiowych
  - podejmowania decyzji
  - radzenia sobie ze stresem
  - radzenia sobie z presją rówieśników
  - rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie bez agresji w sytuacjach trudnych
  - dobrego komunikowanie się z otoczeniem
  - poszukiwania oraz udzielanie wsparcia i pomocy
2. Dostarczanie wiedzy o konsekwencjach zdrowotnych i społecznych:
  - picia alkoholu
  - używania narkotyków
  - palenia tytoniu
  - przedwczesnej aktywności seksualnej
3. Promowanie zdrowego stylu życia
4. Promowanie aktywnego spędzania czasu wolnego.
5. Budowanie systemu wartości społecznie akceptowanych.
6. Nawiązywanie współpracy z instytucjami wspierającymi szkołę w jej działaniach z zakresu profilaktyki

OCZEKIWANE EFEKTY:

W wyniku realizowania Szkolnego Programu Profilaktyki uczniowie Zespołu Szkół Zawodowych powinni:

- posiadać wiedzę na temat zdrowotnych i społecznych skutków uzależnień, która ma chronić przed nałogami
- zdobyć ważne umiejętności psychologiczne, interpersonalne i społeczne,
- nabyć oraz utrwalić umiejętności pozytywnego spędzania czasu wolnego poprzez realizację zainteresowań, uprawianie sportu, realizowanie pasji,
- utrwalić postawę rozwiązywania problemów bez przemocy oraz zdobyć umiejętność radzenia sobie ze stresem,
- nauczyć się dbania o własne zdrowie i bezpieczeństwo,
- nauczyć się osiągania celów poprzez sumienną pracę i obowiązkowość.

II. DZIAŁY SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI

1. BEZPIECZEŃSTWO W SZKOLE I POZA SZKOŁĄ

Cel ogólny: Zapewnienie bezpieczeństwa uczniom i pracownikom szkoły

Cele szczegółowe:

- Uświadomienie zagrożeń wynikających z nieodpowiedniego zachowania.
- Poprawa wzajemnych relacji w społeczności szkolnej.
- Dbłość o sprawne działanie sprzętu i urządzeń.

L.p.	Zadania	Osiągnięcia	Metody realizacji	Wykonawcy	Termin realizacji	Co wskaże	Jak spraw - dzamy	Termin ewaluacji
1.	Dbłość o bezpieczeństwo uczniów w szkole. Bezpieczeństwo w Internecie.	- uczeń rozpoznaje zagrożenia - przestrzega regulaminów i stosuje się do instrukcji obowiązujących w szkole - zna zasady udzielania pierwszej pomocy i podejmuje próby jej udzielani - zna zagrożenia wynikające z korzystania z sieci	- zapoznanie ucz. kl. I i przypomnienie starszym Regulaminów - zajęcia na temat „Bezpieczeństwo w szkole” - spotkanie z przedstawicielem policji - organizowanie apeli porządkowych - spotkania nt. bezpieczeństwa w Internecie	- wychowawcy - nauczyciele PO - pedagog szkolny	cały rok	- zapisy w dzienniku - ewidencja niepożąda - nych zdarzeń	analiza materiałów	koniec roku szkolnego

L.p.	Zadania	Osiągnięcia	Metody realizacji	Wykonawcy	Termin realizacji	Co wskaże	Jak sprawdzamy	Termin ewaluacji
2.	Tworzenie warunków dobrej współpracy we wzajemnych relacjach: - uczeń-uczeń - uczeń - nauczyciel - uczeń - pracownik administracji i obsługi - nauczyciel – rodzic	- poprawa relacji - uczniowie czują się bezpiecznie - zmniejsza się poczucie anonimowości uczniów	- spotkania integracyjne klasowe i większych grup - zawarcie kontraktu wzajemnych oczekiwań	- uczniowie - wszyscy pracownicy szkoły - rodzice	cały rok	- zapisy w dziennikach - plany wychowawcze klas	- analiza realizacji planów - analiza stanu bezpieczeństwa	po wykonaniu zadania
3.	Rozwijanie umiejętności interpersonalnych - komunikacja międzyludzka - podejmowanie decyzji - asertywność	- uczniowie w sposób odpowiedzialny i świadomy podejmują decyzje - w dyskusji wykorzystują argumenty a nie agresję	- program „Jak żyć z ludźmi?” - pogadanki - praca w grupach - burza mózgów	- wychowawcy - pedagog szkolny - nauczyciele	cały rok	- zapisy w dzienniku - obserwacja	analiza danych	koniec roku szkolnego
4.	Dbłość o ład i porządek. Przeciwdziałanie negatywnym zachowaniom w tym agresji.	- uczniowie przestrzegają praw i obowiązków - dbają o mienie szkoły - uczniowie mają świadomość konsekwencji zachowań agresywnych	- dyżury nauczycieli - opracowanie „Karty praw i obowiązków uczniów ZSZ” - indywidualna praca z uczniem - praca w grupach	- dyrektor - wychowawcy - pedagog szkolny	cały rok	- grafik dyżurów - zapisy w dziennikach - uwagi, pochwały	analiza danych	koniec roku szkolnego
5.	Dbłość o bezpieczeństwo na drogach i wodzie	- uczeń zna przepisy ruchu drogowego i je stosuje - zna zasady zachowania się na wodzie	- omawianie zasad zachowania się na drogach - spotkanie z ratownikiem WOPR	- wychowawcy - nauczyciel przepisów ruchu drogowego - nauczyciel PO	cały rok	- statystyka - dane z rozmów z uczniami	analiza danych	koniec roku szkolnego

2. PROMOCJA ZDROWIA

Cel ogólny: Promowanie zdrowia i prowadzenia zdrowego stylu życia.

Cele szczegółowe:

- Uświadomienie uczniom niektórych przyczyn problemów zdrowotnych.
- Zwiększenie uczestnictwa uczniów w różnych formach aktywności sportowo – rekreacyjnej.
- Wykształcenie właściwych nawyków dotyczących spędzania czasu wolnego.

L.p.	Zadania	Osiągnięcia	Sposoby realizacji	Wykonawcy	Termin realizacji	Co wskaże	Jak spraw - dzamy	Termin Ewaluacji
1.	Kształtowanie pozytywnej postawy wobec własnego zdrowia	- uczeń rozróżnia czynniki negatywnie i pozytywnie wpływających na zdrowie - uczeń wie jak dba o zdrowie i higienę osobistą	- edukacja prozdrowotna na lekcjach w-f, godz. z wychowawcą - pogadanka na temat wpływu różnych czynników na zdrowie - filmy edukacyjne - aktywne formy pozalekcyjne spędzania czasu wolnego		cały rok	- zapis w dzienniku	analiza dokumentów	koniec roku szkolnego
2.	Kształtowanie umiejętności gospodarowania czasem wolnym i rozwijanie zainteresowań	- uczeń umie zaplanować sobie czas wolny, który bywa sposobem na „odstresowanie”	- prezentacja swoich zainteresowań - pogadanka - dyskusja	- wychowawcy - nauczyciele - pedagog szkolny	X-XI	zapis w dzienniku	analiza	XI-XII

L.p.	Zadania	Osiągnięcia	Metody realizacji	Wykonawcy	Termin realizacji	Co wskaże	Jak sprawdzamy	Termin Ewaluacji
3.	Propagowanie zdrowego stylu życia i aktywności fizycznej.	- uczeń planuje aktywny wypoczynek - właściwie się odżywia - uczeń właściwie planuje swój dzień	- organizowanie rajdów, wycieczek - pozalekcyjne zajęcia sportowe - filmy edukacyjne - zajęcia nt. „Co to znaczy – zdrowy tryb życia?”	- wychowawcy - nauczyciele w-f - nauczyciele przedmiotów gastronom. - młodzież ze starszych klas TG - bibliotekarki - pielęgniarka szk.	cały rok	- programy wycieczek - liczebność na zajęciach pozalekcyjnych	analiza wpisów	koniec roku szkolnego
4.	Profilaktyka zdrowotna - prawidłowe odżywianie - profil. raka sutka - chorób przenoszonych drogą płciową - profilaktyka AIDS	- uczeń zna drogi zakażenia i sposoby zapobiegania - uczeń zna sposoby kontrolowania swego stanu zdrowia	- zajęcia na godz. z wychowawcą - filmy edukacyjne - spotkania z pielęgniarką - spotkania z przedstawicielkami Amazonek	- wychowawcy - pedagog szkolny - nauczyciele - pielęgniarka szk.	cały rok	dane z ankiet	analiza danych	koniec roku szkolnego
5.	Kształtowanie umiejętności udzielania pierwszej pomocy	- uczeń zna zasady udzielania pierwszej pomocy	- zajęcia PO - koło Ratownictwa przedmedycznego - spotkanie z ratownikiem WOPR	- nauczyciele PO	cały rok	zapis w dzienniku	analiza danych	koniec roku szkolnego

3. PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ

Cel ogólny: Kształcenie właściwych postaw oraz umiejętności odpowiedzialnego podejmowania decyzji w sprawie środków zmieniających świadomość.

Cele szczegółowe:

- Uświadomienie zagrożeń wynikających z sięgania po papierosy, alkohol, narkotyki.
- Kształtowanie właściwych postaw wobec siebie i innych.
- Kształcenie umiejętności radzenia sobie z presją otoczenia
- Promowanie postawy abstynenckiej.

L.p.	Zadania	Osiągnięcia	Metody realizacji	Wykonawcy	Termin realizacji	Co wskaże	Jak spraw - dzamy	Termin Ewaluacji
1.	Poznanie swoich mocnych i słabych stron. Rozwijanie mocnych stron. Budowanie poczucia własnej wartości	- uczeń odnajduje swoje mocne strony, - uczeń umie korzystać ze swoich indywidualnych zasobów - rozwijanie świadomości swoich wad i zalet	- program „Jak żyć z ludźmi?” - praca indywidualna - formy warsztatowe - rozwijanie zainteresowań	- wychowawcy - pedagog szkolny	cały rok	- obserwacja - zapisy w dzienniku - liczebność na zajęciach lekcyjnych	analiza danych	koniec roku szkolnego

L.p.	Zadania	Osiągnięcia	Metody realizacji	Wykonawcy	Termin realizacji	Co wskaże	Jak spraw - dzamy	Termin Ewaluacji
2.	Poznanie stanów emocjonalnych towarzyszących zwłaszcza przykrym sytuacjom oraz sposobów radzenia sobie z nimi.	- uczeń zna sposoby radzenia sobie w trudnych sytuacjach - uczeń wie gdzie szukać pomocy	- praca indywidualna - zajęcia na godz. z wychowawcą	- wychowawca - pedagog szkolny	cały rok	- liczba uczniów szukających pomocy -	analiza dokumentów	koniec roku szkolnego
3.	Przekazanie wiedzy uczniom na temat szkodliwego wpływu papierosów, alkoholu i narkotyków na rozwój fizyczny i psychiczny młodego człowieka	- uczeń ma wiedzę na temat szkodliwego wpływu papierosów, alkoholu i narkotyków na rozwój fizyczny i psychiczny	- realizacja elementów programu „Co należy wiedzieć o alkoholu... - praca w grupach - burza mózgów	- wychowawca - pedagog szkolny	IX – I	- ankieta	analiza porównawcza	po realizacji zadania
4.	Doskonalenie umiejętności zachowania się w sytuacji presji otoczenia	- uczeń wie jak może odmówić w sposób asertywny	- praca w grupach	- wychowawca - pedagog szkolny	IX – I	- ankieta	analiza	po realizacji zadania
5.	Dostarczenie wiedzy na temat miejsc i form pomocy osobom z problemem uzależnienia lub współuzależnionym	- uczeń wie gdzie szukać pomocy, zna instytucje	- rozmowy indywidualne - praca w grupach	- wychowawca - pedagog szkolny	cały rok	- ankieta	analiza	po realizacji zadania
6.	Współdziałania z instytucjami wspomagającymi szkołę w realizacji zadań z zakresu profilaktyki	- liczba spotkań - zakres współpracy	- pogadanki - wykład - warsztaty - konsultacje	- pedagog szkolny - wychowawca	cały rok	sprawozdanie z realizacji współpracy	analiza porównawcza	koniec roku szkolnego
7.	Praca indywidualna z zagrożonymi niedostos.	- indywidualne efekty	- praca indywidualna	- pedagog szkolny - specj. socjoterapii	cały rok	sprawozdanie z realizacji	analiza	koniec roku szkolnego

4. PRECIWDZIAŁANIE WAGAROM

Cel ogólny: Kształcenie właściwych postaw oraz umiejętności odpowiedzialnego podejmowania decyzji w sprawie nauki.

Cele szczegółowe:

- Uświadomienie zagrożeń wynikających z opuszczania zajęć bez usprawiedliwienia.
- Kształtowanie właściwych postaw wobec obowiązków szkolnych.
- Kształcenie umiejętności planowania i organizacji pracy.
- Promowanie nauki.

L.p.	Zadania	Osiągnięcia	Metody realizacji	Wykonawcy	Termin realizacji	Co wskaże	Jak spraw - dzamy	Termin Ewaluacji
1.	Zapoznanie uczniów klas I i przypomnienie uczniom klas starszych Regulaminu usprawiedliwiania nieobecności oraz konsekwencji opuszczania zajęć bez usprawiedliwienia Systematyczne stosowanie zapisów szkolnych dot. opuszczania zajęć bez	- uczeń zna Regulamin - uczeń zna konsekwencje opuszczania zajęć bez usprawiedliwienia	- zapoznanie z dokumentami szkolnymi, - pogadanka	Wychowawcy Pedagog	IX	Zapis w dzienniku	Analiza dokumentów	Koniec roku

	usprawiedliwienia							
2.	Kształtowanie prawidłowych postaw uczniowskich wobec obowiązków szkolnych - zapobieganie wagarom	- Uczeń przestrzega postanowień Statutu i Regulaminów - wzrost systematyczności uczęszczania na zajęcia	-pogadanki - indywidualne rozmowy z uczniami - organizacja zajęć pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania - analiza statystyk	- Wychowawcy - Nauczyciele - Pedagog	Cały rok	Zapisy w dzienniku Statystyka frekwencji	Analiza dokumentów	Półrocze Koniec roku
3.	Wyznaczanie celów bliskich i odległych	- uczniowie wyznaczają sobie cele i metody ich osiągnięcia	- zajęcia indywidualne i grupowe	- Pedagog	Cały rok	Zapisy w dzienniku Rozmowy z uczniami	Analiza dokumentów	Koniec roku

Szkolny Program Profilaktyki może być modyfikowany w zależności od potrzeb wynikających z pojawiających się problemów.

ZALĄCZNIK NR 1

BIBLIOGRAFIA

1. Alkohol a polska młodzież – dokumenty, raporty, materiały szkoleniowe.
2. Birkenbihl V. F. – Siano w głowie.
3. Bobryk J. – Jak tworzyć rozmawiając- skuteczność rozmowy
4. Celmer Z. – Człowiek na całe życie
5. Celmer Z. – Jak być dorosłym?
6. Dimoff T. Carper S. – Jak rac czy dziecko sięga po narkotyki?
7. Grzywak – Kaczyńska M. – Trud rozwoju.
8. Habrat B. – Organizm w niebezpieczeństwie.
9. Katoński W. – Jak rzucić palenie?
10. Korsak A. – Dziś przestaję palić.
11. Mejer – Zahorowska O. Zimak J. – Problemy narkomanii.
12. Mallibruda J. – Tajemnice ETOH.
13. Młodość – trzeźwość – wybór uczniowskich prac literackich.
14. Moneta – Malewska M. – Narkotyki w szkole i w domu.
15. Pacewicz A. Jak pomóc dziecku nie pić?
16. Siekiera Cz. – Psychoprofilaktyka uzależnień oraz terapia i resocjalizacja osób uzależnionych.
17. Sztander W. – poza kontrolą.
18. Wojciechowski M. – Psychologia narkomanii czyli jak dochodzi do tego, że ktoś się uzależnia?
19. Woronowicz B. – Alkoholizm jako choroba.
20. Zdrowa szkoła – raport Szkockiej Grupy Edukacji Zdrowotnej i Światowej Organizacji Zdrowia

ZAŁĄCZNIK NR 2

WYKAZ PŁYT DVD

1. Lekcja przestrogi. Oni
2. Lekcja przestrogi. TV story
3. Lekcja przestrogi. Życie pod murem
4. Lekcja przestrogi. Obietnica
5. Lekcja przestrogi. Manipulacja
6. Lekcja przestrogi. Dowód miłości
7. Lekcja przestrogi. Rodzice mnie nie rozumieją.
8. Lekcja przestrogi. Dziecko
9. Lekcja przestrogi. Nóż
10. Nie zamykaj oczu. Piłem i brałem
11. Nie zamykaj oczu. Wpadka
12. Nie zamykaj oczu. Palenie
13. Nie zamykaj oczu. Agresja
14. Tożsamość w Internecie

ZAŁĄCZNIK NR 3

WYKAZ PROGRAMÓW PROFILAKTYCZNYCH

1. Jak żyć z ludźmi?
2. Co należy wiedzieć o alkoholu i innych środkach odurzających
3. Jak rozmawiać o środkach odurzających
4. Lekcja o radościach i przykrościach
5. Program edukacji antytytoniowej dla uczniów szkół licealnych
6. Przewodnik do prowadzenia rozmów o AIDS z uczniem
7. Profilaktyka uzależnień